

עין משפט נר מצוה

צב א ב מיי פ"א מהל' נדרס הל"ה: צב ג מיי שם הל"ז [נוש"ע יו"ד סי' נלג סעי' א]: צב ד מיי פ"יו מהל' מנכולת אסורות הל' כו סמג לאון קמח טוש"ע א"ח סי' שמג וטוש"ע יו"ד סי' שעג סעי' א בהג"ה: צב ה מיי פ"א מהל' נדרס הל"כ סמג לאון רמא טוש"ע יו"ד סי' רלד סעי' ב וספי' לה: צו ו מיי פ"ד מהל' תפומות הל"ה: צו ח מיי פ"א שם הל' ט:

תוס' הרא"ש

ש"ס קטן אוכל נבלות כו. חי כי ב"ד מצווין נמי להפרישו ומי ניהא הא קתני יכול יהא חייב על הקדשו קרבן. וי"ל שהיה יכול לומר ולטעמך: הקדיש הוא ואכלו אחרים. וכן נמי הוא מצי למימר שבגלל הוא עצמו ואכל אי"ז לא רצה לומר לפי ששנה כבר לדון שבועה ולכן מתוקמא בהקדיש הוא כו' כדי שתהא איירי בתרווייהו ולא משכחת זדון שבועה באחרים הילכך בעי לאוקומי סיפא באחרים: וקראי אסמכתא בעלמא הוא. והא דקא אמר יכול יהא חייב על הקדשו קרבן לפי האסמכתא הוי"ל ודורש הפוסק: ר' יוחנן ור"ל דאמר תרווייהו לוקין. תימה הא שמינין לר"ל דאמר התירא ספק לא שמה התירא בפרק התפומות גבי הפיגול והגזר והטמא שבללן: זה בזה וכל מופלא סמוך לאיש התירא ספק היא דמישר לא יביא שערות ונמצא דאכתי לא הוי שנה שלפני גדול וכשהביא שתי שערות לא איירי דאיכ' הוא עצמו אם אכל ילקח לו' יוחנן דאמר לעיל דאז זמן כלאחר זמן וי"ל דאוליין בחר רובן שמביאין שערות שובלן: אי דאורייתא קאן אוכל נבלות כו. ת"י הוה מצי למיפרך והא בעי ר' יוחנן כפ' תרש"ב דמצווין להפרישו אלא בלאו הכי פרק שפיר (והלכי') [ולכן] המסקנא דרב פינחס בלא"ה נחת: ברב פנחס כו. פרש"י: ולהכי מיפר בקורמין הואיל שנדרה על דעת בעלה ודחק לפ' משום דאין כתוב אלא בספרים אחרים ומצינו כפ' א"ר דאמר רב הונא בריה דרב יוחש בבורחת יקדשו לו' לעשרתן ואין כתוב בספרים אלא אע"פ' הוי פירוש כמו אלא. ובגדרים בסוגיא זו כתוב אלא בכל הספרים הילכך נראה לפ' דאדלעיל קאי דפרין אתי נישואין דרבנן ומבטלי נדרה דאורייתא ומשני אין כדו' פינחס דכיון הנודרת על דעת בעלה יכול להפר אפי' הוי נישואין דרבנן. ותימה א"כ למה נכתבה הפתח הבעל כלל כיון דכל אשה נודרת על דעת בעלה י"ל דכיון דאמר קיים לויכ' שוב אין הבעל יכול להפר אפי' הוי נישואין דרבנן אי"ז אפי' פירשה בתריא שנדרה שלא לדעתו בעלה מיפר לה בעל כרחא. אי"ז משום דנתנה תורה רשות לבעל להפר הוא דאמרינן דנודרת על דעתו לפי שנראה לה שבידו להפר כמו בשאר נשים הילכך כיון שנדרה על דעתו וסמוכה על שולחנה כל עיקר על דעתו נדרה ויכול להפר: בברוח קסבר תרומה בזמן הזה דאורייתא ובעי לאיתויי

מו:

א"י מופלא הסמוך לאיש דאורייתא מילקא נמי לילקי. וא"ת ואמאי פריך בפשיטות דלילקי הא איכא אמוראי דאמרי דנדרו נדר לענין שאם אכלו אחרים שלוקין אבל הוא לא לקי דקטן הוא לעונשין וי"ל דהכי פריך אי מופלא הסמוך לאיש דאורייתא ואית' ליה איסורא לקטן מילקא נמי לילקי:

לאותן המוזהרין ע"יו. תימה

א"כ היכי ס"ד דליחייבו קרבן לפי שמניחין לו לעבור על נדרו וי"ל דהוה מצי למימר ולטעמך אלא דנלאו הכי פריך שפיר:

בגון שהקדיש הוא ואבדו אחרים. וא"ת ואמאי לא מוקי כגון שאכל הוא עצמו לכשהגדיל והוה ניחא טפי דודן שזבעה לא ממוקמא אלא כשאכל עצמו דאפי' נשבע שלא יאכלו אחרים אין צדק כלום כל זמן שלא אסר עליהם צניקוס דהוי כהקדש וי"ל דניחא ליה לאוקומי כשאכלו אחרים מיד סמוך לנדרו:

רבי יוחנן ור"ף דאמרי תרוייהו דוקין. וא"ת והא סבר ר"ל התרתא ספק לא שמה התרתא בהתערוכות (ונחם) עת). גבי נומר ופגול שנלגן זה זוה והכא התרתא ספק הוא דשמה לא יביא צ' שערות עד צ' שנים או ג' ונמנאל דלכתי לא הוי מופלא סמוך לאיש ואי מיירי שאכלו אחרים לאחר שהגדיל א"כ הל"ז כשאכלו הוא עצמו ובהציא שתי שערות נמי לא איירי דא"כ הוא עצמו אס יאכלנו ילקה דרבי יוחנן אית' ליה לעיל דמוך זמן כלאחר זמן וי"ל דאוליין בחר רוב שערות שובלן: אי דאורייתא קאן אוכל נבלות כו. ת"י הוה מצי למיפרך והא בעי ר' יוחנן כפ' תרש"ב דמצווין להפרישו אלא בלאו הכי פרק שפיר (והלכי') [ולכן] המסקנא דרב פינחס בלא"ה נחת: ברב פנחס כו. פרש"י: ולהכי מיפר בקורמין הואיל שנדרה על דעת בעלה ודחק לפ' משום דאין כתוב אלא בספרים אחרים ומצינו כפ' א"ר דאמר רב הונא בריה דרב יוחש בבורחת יקדשו לו' לעשרתן ואין כתוב בספרים אלא אע"פ' הוי פירוש כמו אלא. ובגדרים בסוגיא זו כתוב אלא בכל הספרים הילכך נראה לפ' דאדלעיל קאי דפרין אתי נישואין דרבנן ומבטלי נדרה דאורייתא ומשני אין כדו' פינחס דכיון הנודרת על דעת בעלה יכול להפר אפי' הוי נישואין דרבנן. ותימה א"כ למה נכתבה הפתח הבעל כלל כיון דכל אשה נודרת על דעת בעלה י"ל דכיון דאמר קיים לויכ' שוב אין הבעל יכול להפר אפי' הוי נישואין דרבנן אי"ז אפי' פירשה בתריא שנדרה שלא לדעתו בעלה מיפר לה בעל כרחא. אי"ז משום דנתנה תורה רשות לבעל להפר הוא דאמרינן דנודרת על דעתו לפי שנראה לה שבידו להפר כמו בשאר נשים הילכך כיון שנדרה על דעתו וסמוכה על שולחנה כל עיקר על דעתו נדרה ויכול להפר: בברוח קסבר תרומה בזמן הזה דאורייתא ובעי לאיתויי

יוצא דופן פרק חמישי נדה

לפי שמצינו שהסוה הכסוב מכי יפליא דמשמע יודע להפלות סמוך לאיש דלכתי קטן הוא כל שנה זו: זה **דנדר אשר לוה וגו'**. כלומר לאיסר ולא יחל אמרתי שיהא איסרו איסר ונדרו צבל יחל ולא לקרבן מעילה וצל יחל היינו מלקות ומסייע ליה לרב הונא: **אימא**

לאיסור צל יחל כלומר לאיסורא בעלמא ולא מלקות: אי **מופלא סמוך לאיש דאורייתא**. מכי יפליא לנדרו נדרס: **מילקא נמי לילקי**. דהא כל זמן דנדרו נדר קאי עליה צבל יחל: **איסורא נמי ליכא**. עליו אס אכלו דהא אי אמו רבנן לתקומי הכי מקון שלא יאכלו אחרים את הקדשו או הוא לכשיגדיל אצל צקטנותו לא צאו לאסור עליו דקטן לאו צר קצולי עליה תקנתא דרבנן הוא: ומשני לעולם דרבנן ואיסורא אמאן קאי על אופן המזהרים עליו להפריש מאיסורא: ש"מ כו'. פלוגמא היא בפרק חרש שנשא פקחת ציננות (דף קד.). **אלא הכא נמאי עסקין כו'**. ולעולם כדקמתי ולאיסר ולצל יחל דהוי מלקות גמור ואפ"ה לא תסייעיה לרב הונא מהא דהא דקמתי מלקות אהקדש קטן לאו לדידיה קאמר אלא לאחרים שאלנו את הקדשו: **מדרבנן** כלומר מ"ד אין לוקין מוקים להא דקמתי לאיסר ולצל יחל כדאוקמינן לאיסור צל יחל איסורא בעלמא ומדרבנן ומקרא דכי יפליא דקמתי ששהו הכתוב אסמכתא בעלמא: **יטומא**. שהשיאתה אמה דבת מילאין היא דנשואין דידה מדרבנן: **בעל מפר נדרס**. ולא קרי לה יטומה אלא בעטנותה כל זמן שהיאם למילאין: **אי אמרם בשלמא מופלא סמוך לאיש**.

לא הוי נדרו נדר אלא מדרבנן מש"ה בעלה מפר לה דלמו נשואין דרבנן כו': והא לני גדלה אכלה. כההיא הפרה דלאו הפרה היא ונמנאל גדול אוכל נבלות: **כל שעה**. ואף משגדלה: והוא **שצעל** לאחר שגדלה דהויא הך צעילה קדושין גמורין דאורייתא דמעשה גדולה מעשה הלכך אמו נישואין דאורייתא ומצטלין נדרא דאורייתא: אין **הבעל מפר**. נדרים הקודמין לנישואין צמסכת נדרים [כו.]. והאי נדר קדם להך צעילה דאורייתא: **על דעם צעלס**. והך קטנה על דעמו של זה נדרה וכי אמרינן אין הבעל מפר צקודמין הדיא דלית לה צעל צשעת נדר כלל: **נדרצ פנחס**. כלומר לא תוקי לה לצרייתא כשהבעל מפר לה כל שעה ושעה (י) לעולם נדרה דאורייתא ודקשיא לך אמו נשואין דרבנן ומצטלין נדרא דאורייתא: **הכי מצטלת** דכל הנודרת כו': **לעונם נדרים**. היינו מופלא הסמוך לאיש שנדריו נצדקין: **סברוס**. רבנן צני הישיצה דצעו לאותובי לרב כהנא מהכא: **תרומה דאורייתא**. וקאמר משבא לעונת נדרים תרומתו תרומה ותקדש וגדר חדא

היא דמקדשה דצדורו שקורא עליה שם: **ירושע ראשונה**. של ירושע: **ושניס**. צימי עורא: **יש לן. כלומר צגלות נצוכדנלר צטלה קדושת הארץ ונצטרכו לירושע ולקדשה צשניה: **אצל שלישית**. דעמיד לצא: אין **לסס**. כלומר אינה ירושע דלא יצטרכו לרשמה ולקדשה דלא צטלה קדושתה מגזרת הכתוב: **ואמר רבי יוחנן**. בעלמא: **מאן סנא סדר עולס רבי יוסי**. **ולא סבר לה**. להא דרשא דקמתי שלישית אין להן אלא ודאי צטלה כגון שנפל סאה של תרומה לתוך פחות ממאה של חולין:**

היא דמקדשה דצדורו שקורא עליה שם: **ירושע ראשונה**. של ירושע: **ושניס**. צימי עורא: **יש לן. כלומר צגלות נצוכדנלר צטלה קדושת הארץ ונצטרכו לירושע ולקדשה צשניה: **אצל שלישית**. דעמיד לצא: אין **לסס**. כלומר אינה ירושע דלא יצטרכו לרשמה ולקדשה דלא צטלה קדושתה מגזרת הכתוב: **ואמר רבי יוחנן**. בעלמא: **מאן סנא סדר עולס רבי יוסי**.**

דהוא סתמה כי היכי דסתם מתניתין ר"מ [סנהדרין פו.]. **סני** (י) **ולא סבר לה**. להא דרשא דקמתי שלישית אין להן אלא ודאי צטלה כגון שנפל סאה של תרומה לתוך פחות ממאה של חולין:

^{חייבת}

מסורת הש"ם

(א) שנת קפא. יצמות קיד. [גיטין נה.]. ט [נזיר כט: סב.]. א [שבת קפא. וט"ז]. ד [גיטין פג: נדרים עג: שבת מו: יצמות כט: ט] תרומות פ"א מ"ג. ו [נוסבדר המעטה שלפנינו ר' יהודה אומר תרומתו תרומה וע"ש כפי ה"י"ש]. ו [יצמות פג: ה"י"ש]. ט [ג' תוס' עירובין ט: ד"ה אי לא]. י [עירובין לח.]. ט [במדבר ו, ו' ז"ל אחר ד"ה נדרבן]. ט [בגמ' שלפנינו איתא אלא]. ט ז"ל פה.

תורה אור השלם

1. ודברך משה אל ראשי האמוראים לבני ישראל לאמור וזה הדבר אשר צוה במדבר ל ב 2. ותביאך יי אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה ותישקב ודברך מאבותיך: דברים ל ה

הגהות הב"ח

(א) גמ' מני לה ולא סבר דף כ"ז ופסד דף קל' וסנהדרין דף פו ושעטות פ"ק וצמחה מקומות: (ב) מ"ד נדרצ פנחס וי' דלעולם וי' אהכי מבטלין: (ג) ד"ה מני לה ולא סבר:

גליון הש"ם

גמ' שהקדיש הוא ואבדו אחרים. ע' נדרס טו ע"א נ"ץ

מוסף רש"י

מופלא הסמוך לאיש. קטן שידע להפלות ולומר בזמן שהוא סמוך לאיש, דהיינו כן י"ג. לשם מי נדר לשם מי הקדיש (נזיר כט). על דעת בעלה היא נודרת. על מנת אס ירלה הבעל וסמכה עליה דמזונק לא כיום משעו (שבבא טו). על מנת אס ירלה וסס לאו לא יאה נדר [גיטין פג]. וירושע ראשונה. צימי ירושע היא ירושע, ושניה. וכן שנים דצימי עורא, דכשגז גלות לאקוה טעלה קדושת הארץ צצטלה ירושע לאקוה וקחלת שניה ירושע (נזירין ט). שלישית אין להן. כלומר לא צעי למחדש ומיתמא, דירושע עומדת היא, ואשמעינן האי קרא דלא טעלה קדושת הארץ צגלות טיטוס (יצמות טט) ששניה לא פסקה (נזירין טט).

תוס' הרא"ש (המשך)

סייעתא דליל. ותימה דהא ר"ל סבר בפרק הערל תרומה בזמן הזה דרבנן וי"ל דהוה מצי לטימר ולטעמך: אתי גברא דרבנן ומתקן טבלא דאורייתא. ותימה אדפרק מדר' יוסי לויסייעיה מדר' יהודה דאמר אין תרומתו תרומה וי"ל דר' יהודה שפיר מצי סבר דמופלא סמוך לאיש דאורייתא ואפי"ה אין תרומתו תרומה דדוקא להקדיש ולאסור הוי מופלא סמוך לאיש כגדול אבל לתקן הכרי לא חשיב כגדול הילכך אין תרומתו תרומה: